De Molenvriend

nr. 77

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	E-mail: molenvrienden@home.nl	
PENNINGMEESTER	Rob Snel	Chopinstraat 33
	Tel. 024-3582526	6584 EJ MOLENHOEK
BESTUURSLEDEN	Peter Pouwels	Vijverweg 6
	Tel. 024-3974266	6562 ZL GROESBEEK
	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER

REKENINGNUMMER: 16.89.81.858 *onder vermelding van adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij Rob Snel.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Accountants Boxmeer
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps
VIFT International bv, Rijkevoort

Colofon

DE MOLENVRIEND 77, jaargang 28, nummer 1, april 2012
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 1,50.
ISSN 1384 8526

REDACTIE *Mari Goossens* *Jessica Sneek*
Marko Sturm *Paul Verheijen*

REDACTIEADRES *D. Boutsstraat 25* *5831 VN BOXMEER*
e-mail: mjfagoossens01@hetnet.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Frits Harteman, Peter Pouwels, Peter Simons, Rob Snel, Coby Weerts*

ILLUSTRATIES *Pierre Gielen, Mari Goossens, Sabine Hillebrecht, Peter Pouwels, Peter Simons, Jessica Sneek, Marko Sturm, Stefan Willems*

VOORPAGINA *De Joannusmolen te Heumen (foto Pierre Gielen)*

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**Een molen boven de Maas** de Joannusmolen te Heumen door: Marko Sturm
pagina 8	**Jaarvergadering over 2011** door: Walter Cornelissen
pagina 10	**Rosoliemolen te Heijen** door: Peter Pouwels
pagina 12	**Van boomstam tot meelschep** door: Peter Simons
pagina 14	**Molenpoëzie** over de Kilsdonkse Molens door: Jessica Sneek
pagina 15	**Nootjes kraken op de Kilsdonkse molen** verslag van een dagje olie slaan door: Rob Snel
pagina 16	**Lezing torenmolens** verslag van de lezing door: Jessica Sneek
pagina 19	**Leenheer en pachter** over heerlijke rechten door: Mari Goossens en Peter Pouwels
pagina 21	**Molenpoëzie**
pagina 22	**Aan de licht** een molenaarster stelt zich voor... door: Coby Weerts
pagina 23	**Molens in de regio** door: Mari Goossens en Marko Sturm
pagina 26	**Evenementenkalender**

Van de redactie

Bij het verschijnen van deze Molenvriend is het net Pasen geweest. Het is duidelijk te merken dat het lente is en een druk molenseizoen dient zich aan. Maar ook in de winter hebben de molenaars niet stil gezeten en de redactie evenmin. We kunnen weer een goed gevuld nummer van de Molenvriend uitbrengen.

Het is een genoegen dat we Jessica Sneek als nieuw redactielid kunnen verwelkomen. In het vorige nummer konden we al kennismaken met haar en haar dichtkunst in de rubrieken Aan de licht en Molenpoëzie. Als redactielid debuteert ze nu met een verslag over de lezing over torenmolens. Verder is het haar taak om de puntjes op de i te zetten bij het corrigeren van de drukproef.

De serie over de molens in de gemeente Heumen wordt in dit nummer afgesloten met een artikel over de Joannusmolen.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Op verzoek van Walter neem ik ook deze keer de bestuursmededelingen voor mijn rekening, Walter is druk met veel zaken, zoals de BraVla 2012, sponsoring e.d. en bovendien krijgt hij ook nog een viertal examenkandidaten die hij, samen met Harry, moet inwijden in de nukken en grillen van de Heimolen.

Op 7 februari hebben we de jaarvergadering 2011 gehad. Het was een zeer geslaagde, goed bezochte, maar vooral ook gezellige vergadering. Het doet mij als 'nieuwe' voorzitter goed om te ervaren dat er vanuit de leden werd meegedacht en dat de opengevallen vacatures snel werden ingevuld. Zo is de kascontrolecommissie weer bemand, heeft de redactie aanvulling gekregen en is er een archiefcommissie in het leven geroepen, die het archief van de Molenvrienden (digitaal), gaat vastleggen voor de toekomst.
Dankzij een gulle gever zijn alle molens nu voorzien van stoffer en blik en zal de hygiëne op de molens in het Land van Cuijk e.o. dus ook aanzienlijk verbeteren. Voor verdere details verwijs ik naar het verslag van Walter verderop in deze Molenvriend.

Voor 27 maart staat een molenaarsvergadering gepland waar Wim van Heugten het één en ander zal vertellen over Torenmolens en andere molens. Deze wordt weer gehouden op het ons bekende adres in Sint Hubert.

Op 23 juni willen wij met zijn allen het midzomerfeest vieren in een vernieuwde omgeving. Wij denken aan een gezellig etentje. Dus houd 23 juni vast vrij in uw agenda. Verdere details volgen later!

De Brabants-Vlaamse contactdag op 6 oktober 2012 (BraVla 2012) is in voorbereiding. De organisatie is bezig om de details in te vullen, mocht u nog een sponsor weten voor deze dag dan hoor ik het graag!

De Rabobank heeft positief gereageerd op ons verzoek om sponsoring; binnenkort ontvangen de actieve molenaars een e-mail van Walter met de details en de vraag om de juiste kledingmaat op te geven. Dan zullen er een aantal 'voorbeeld' jassen besteld worden en worden de details verder geregeld. Het is de bedoeling dat we op 6 oktober allemaal in dezelfde jassen kunnen aantreden!

Verder zijn Peter en Paul bezig om voor 1 september de molentoer rondom de torenmolen in Zeddam te organiseren. Ook dit programma ziet er zeer goed uit! Naast dit alles is het bestuur nog bezig om invulling te zoeken voor de lokale molendagen, maar hierover zijn nu nog geen details bekend.

Tenslotte zijn we aan het bedenken hoe we het contact tussen de leden kunnen verbeteren: is onze website hiervoor geschikt? Hoe zien we dit in de praktijk werken? Een soort prikbord zoals op http://www.molenvrienden.nl/ ?
We zij er nog niet uit: als iemand een werkbaar idee heeft dan hoor ik het graag.

Harm van Es
voorzitter

Nieuw lid

Wij verwelkomen als nieuw lid:
Martijn van de Hulsbeek uit Sint-Anthonis

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Een molen boven de Maas

De Joannusmolen te Heumen

In 1982 begon Wim Thönissen een biologisch maalbedrijf in de Joannusmolen te Heumen. Daarvoor was hij als molenaar actief op de Witte Molen in Nijmegen, maar nadat deze molen door brand verwoest was, moest hij op zoek naar een nieuwe molen. Bij de Joannusmolen vond hij precies wat hij zocht: een pas gerestaureerde korenmolen met een naastliggend woonhuis dat te koop stond. De biotoop was toen nog ideaal voor een molenaarsbedrijf op windkracht, iets wat een bezoeker van deze molen nu zich niet meer voor kan stellen. Over de biotoop komt echter later meer in de rubriek “De molenbiotoop”, hier laten we de molen zelf aan bod komen.

Veel andere molens wisselden frequent van eigenaar. De Joannusmolen was blijkbaar altijd een fijne molen om mee te werken, want uit het Gelders molenboek leren we dat de molen vanaf de bouw steeds in handen was van de molenaarsfamilie Jetten. De eerste molenaar J. Jetten was voor de bouw van deze molen al actief in het molenaarsvak in het nabijgelegen Molenhoek (toen nog niet door het Maas-Waalkanaal gescheiden van Heumen). Vanaf 1894 oefende hij zijn vak uit als eigenaar van de nieuw gebouwde Joannusmolen. In 1921 ging de molen over op A.J. Jetten, waarna de molen van 1954 tot 1977 op naam kwam te staan van de firma A.J. Jetten en Zn. Tot in de jaren ’60 werd de molen op commerciële basis gebruikt. Na 1977 ging de molen over in handen van de gemeente Heumen, die tot op de dag van vandaag eigenaar is. In de tijd dat de Joannusmolen onderdak bood aan het gelijknamige biologische maalbedrijf, huurde Wim Thönissen de molen voor een symbolisch bedrag van de gemeente. Later werd de molen wat te klein om onderdak te bieden aan het bedrijf, zodat hij uitweek naar een zelfstandig bedrijfspand. De Joannusmolen blijft echter zijn naam geven aan het bedrijf.

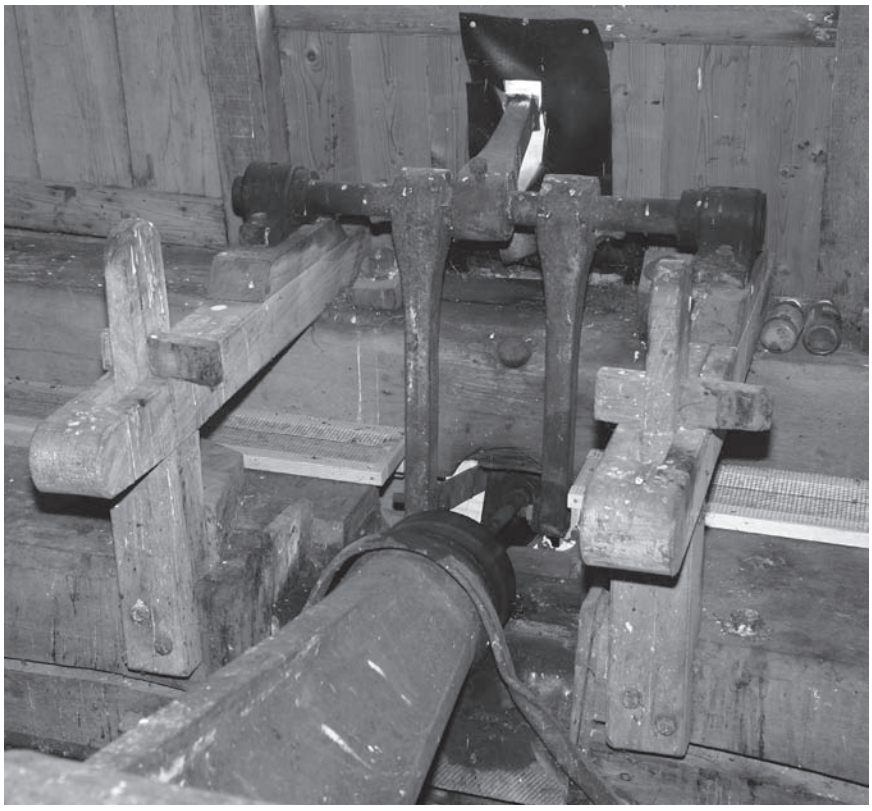

Het bedieningsmechanisme van de zwichtstang bij het penlager

Zelfzwichting met jaloeziekleppen. Op de foto is goed te zien dat de kleppen asymmetrisch aangebracht zijn. Opvallend detail: de roede is kennelijk standaard met kikkers afgeleverd, terwijl je op dit end toch echt geen zeil nodig hebt.

De molen is een bijzondere verschijning in onze streek door de zelfzwichting met jaloeziekleppen. Ooit had de molen op beide roedes zelfzwichting en het systeem-Van Bussel met remkleppen. Tegenwoordig heeft de molen een Oud-Hollands wieksysteem en is nog maar een roede voorzien van zelfzwichting. De jaloeziekleppen worden bediend via een spin op de askop en een doorboorde bovenas met zwichtstang. Op de foto is goed te zien dat de kleppen asymmetrisch op de assen zijn aangebracht, zodat de kleppen bij te harde wind automatisch open gedrukt worden en de kleppen dus zelfregulerend werken. Door gewichten aan de ketting bij de staart te hangen, kunnen de kleppen gesloten worden.
Bij de laatste restauratie van 2008 zijn de houten klepjes vervangen door aluminium klepjes. Gelukkig heeft men er wel voor gekozen om de zelfzwichting te behouden.

Zoals op de Nederlandse Molendatabase en in het Gelders Molenboek te lezen valt, had de molen vroeger een gietijzeren bovenas van de firma Penn & Co. uit Dordrecht. Halverwege de jaren ’80 is deze as vervangen door een nieuw exemplaar van Gieterij

Eén van de twee windgedreven steenkoppels

Hardinxveld. Hierbij zijn de oude houten vulstukken opnieuw gebruikt. In de molen valt op dat veel houten onderdelen van Amerikaans grenen gemaakt zijn. Ook in het woonhuis is nog veel grenen terug te vinden, dus waarschijnlijk heeft men destijds tegen gunstige voorwaarden een grote partij hout kunnen kopen.

De molen heeft een Engels kruiwerk en een wel heel bijzondere kruivloer: voor een gedeelte rust de onderrail direct op de stenen muur, terwijl een ander gedeelte op een houten kruivloer rust. De zwaar uitgevoerde keerkuip doet vermoeden dat de molen vroeger een rollenkruiwerk met conische rollen had, maar Wim Thönissen had hier geen informatie over.

De molen is voorzien van drie koppels kunststenen. Op de steenzolder zijn twee windgedreven koppels aanwezig (waarschijnlijk waren dat er ooit drie), het huidige derde koppel is een elektrisch aangedreven maalstoel op de begane grond van de molen. Voor het biologische maalbedrijf waren in de molen diverse modernere maalderijmachines geïnstalleerd. De molen had een verticale transportschroef op windkracht, een plansichter die op de steenzolder hing en een elektrisch aangedreven mengketel. Daarnaast waren er ook silo's, van waaruit graan met perslucht naar de steenkoppels getransporteerd werd. Tegenwoordig zijn deze machines weer verwijderd uit de molen.

De begane grond (meelzolder) van de molen heeft tegenwoordig een vloer met klinkers. In het verleden heeft de molen echter een verhoogde houten vloer gehad, waarbij de molen van buiten via een trapje betreden werd. Dit maakte het laden en lossen van zakken gemakkelijker.

De molen is draai- en maalvaardig, al is malen met de huidige biotoop geen echt haalbare kaart. De molen is in redelijke toestand, maar de staat van het muurwerk is niet al te best. Op diverse plaatsen zijn de voegen gesprongen en aan de binnenkant is de muur op verscheidene plaatsen groen of donker uitgeslagen vanwege vochtproblemen. Voor de veiligheid van het bezoek zou het verstandig zijn om een betere afscherming van de wieken te maken.

Korenmolens dragen de geschiedenis van het maalbedrijf met zich mee en laten zien hoe vroeger koren tot meel en veevoeder verwerkt werd. De Joannusmolen herinnert daarnaast ook nog eens aan de geschiedenis van een moderner molenaarsbedrijf. Dichtgemaakte gaten in de zolders tonen nog de sporen van de machines die voor de biologische meelproductie gebruikt werden. Wat blijft is een interessante molen, die met recht de naamgever voor het naar hem vernoemde bedrijf mag zijn.

Tekst en foto's: Marko Sturm

De kruivloer is gedeeltelijk van hout

Bij de laatste restauratie zijn de maalderijmachines verwijderd

Jaarvergadering over 2011

Verslag van de jaarvergadering op 7 februari jl. in gemeenschapshuis "de Jachthoorn" te Sint-Hubert.

1. Opening
De voorzitter Harm van Es heet iedereen van harte welkom op deze jaarvergadering en wijst op de goede opkomst deze avond ondanks de vrieskou buiten. Speciaal welkom aan nieuw lid Martijn van de Hulsbeek uit Sint-Anthonis. Aan Martijn wordt gevraagd om zich voor te stellen aan de aanwezige leden. Na de huishoudelijke mededelingen wordt snel gestart met de agenda, want deze is goed gevuld.

2. Jaarrede door de voorzitter
De voorzitter wil het afgelopen jaar middels een powerpoint-presentatie de revue laten passeren. De volgende onderwerpen werden door Harm uitgelicht. Het bestuur in de nieuwe samenstelling. De Molenvriend wordt voortaan met gekleurde omslag door een drukker uitgebracht. Dit wordt door geworven sponsors bekostigd. De publicatieborden werden van nieuwe Lexan platen voorzien. We zijn overgestapt van ING naar Rabobank, omdat deze de verenigingen sponsort in de bankkosten en diverse projecten. De website moet steeds belangrijker worden, de Molenvriend is er al digitaal te vinden en de voorzitter ziet graag dat er meer van het forum gebruik gemaakt gaat worden om onderling zaken uit te wisselen.
Komend jaar willen we met lokale molendagen gaan starten. Tijdens de jaarlijkse molenaarsvergadering werd er voornamelijk gesproken over de op handen zijnde Brabants-Vlaamse molencontactdag. Op deze avond is er ook een lezing over de Rooijse Schans door Pieter Weerts. De klucht van Karrespel is ook weer diverse malen opgevoerd. Afgelopen jaar is Rob Snel begonnen met het maken van een kist met promotiemateriaal.
3 september werd door Rob en Robert een excursie georganiseerd in het Land van Maas en Waal. Iedereen wordt uitgenodigd voor de lezing over torenmolens op 27 maart 2012.

3. Jaaroverzicht 2011
Alle aanwezige leden hebben een overzicht van het jaarverslag ontvangen. De voorzitter vroeg de vergadering of er nog op- en aanmerkingen waren en alles werd akkoord bevonden.

4. Financieel verslag 2011
Het financiële verslag zat bij het jaaroverzicht en kon door de leden bestudeerd worden. Dit verslag bevatte echter een fout door een te late boeking van de bank. De correctie werd door de penningmeester aan de aanwezigen uitgelegd.

5. Verslag kascommissie
De commissie bestond uit Peter Simons (afwezig) en John Houben. John meldde dat zij 27 januari de boeken zorgvuldig steekproefsgewijs hebben gecontroleerd en dat alles prima in orde is. De fout zoals vermeld bij punt 4 was hun opgevallen. Na deze woorden werd de penningmeester gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid van het afgelopen jaar.

6. Mutatie kascommissie
John heeft zijn termijn van twee jaar in de kascommissie er op zitten, waarvoor dank. De vacature wordt voor de komende twee jaren vervuld door Robert Hoffman.

7. Bestuursverkiezing
Mari Goossens is aftredend en herkiesbaar, er hebben zich geen nieuwe kandidaten bij het bestuur gemeld. Met instemming van de vergadering is Mari herkozen voor een nieuwe periode.

8. Molenvriend / aanvulling redactie
Frits Harteman heeft zijn taak als redactielid neergelegd, hij zal de rubriek Molenpoëzie blijven vervullen. Frits, bedankt voor al jouw werkzaamheden in de redactie. De laatste jaren waren deze werkzaamheden voornamelijk het corrigeren, verzamelen en inpassen van teksten. Jessica Sneek gaat Mari bij deze taak helpen. Jessica succes.

9. Wijziging huisbankier
Zoals eerder vermeld in de jaarrede zijn we overgegaan naar de Rabobank vanwege de kortingen op het geldverkeer die verenigingen gesponsord krijgen van deze bank. Vrij vers kunnen we nu al melden dat de

Rabobank ons dit jaar gaat sponsoren met een bedrag van € 3.000,-. Dit bedrag wil het bestuur gaan besteden aan de aanschaf van een lekkere warme jas voor de molenaars die zij op de molen kunnen gebruiken. De jas kan als winterjas en als bodywarmer gebruikt worden. Meer details hierover zullen later bekend gemaakt worden.

10. Brabants-Vlaamse contactdag
De samengestelde commissie is al voortvarend bezig met de organisatie. Binnenkort schuift ook het Gilde hierbij aan, vooral omdat dit onder hun vlag georganiseerd wordt. De in de molenaarsvergadering voorgestelde route wordt aangepast door de Maasmolen te vervangen door de molen van Heumen.
De organisatie probeert het vervoer ter plaatse te laten gebeuren door antieke busjes / bussen. Gevraagd wordt of er nog iemand sponsoren weet die voor deze dag iets willen bijdragen.
Het programmaboekje willen we in de stijl van de Molenvriend uitbrengen.

11. Promotiemateriaal/ boeken etc.
Het promotiemateriaal en de boeken liggen opgeslagen in de molen van Oeffelt. Theo/John en Rob zijn beheerder. Er zijn al veel boeken verkocht. Als iemand nog iets over heeft en aan de vereniging wil schenken / verkopen dan graag melden bij Rob Snel. Ook kan men hier terecht voor het lamineren van A4-formaat.

12. Lokale molendag 2012
Er is voor dit jaar nog geen definitief plan opgesteld. Het bestuur zal dit verder vervolgen. Wie iets speciaals te vieren heeft, kan dat graag melden bij het bestuur, dan kunnen we dit evt. combineren. De molenaars van Oeffelt melden dat zij in augustus 2013 het 100-jarig bestaan van de molen vieren.

13. Excursie
Afgelopen jaar hebben Rob en Robert een zeer geslaagde excursie georganiseerd bij hoge temperaturen en weinig wind. De vraag is wie er in 2012 de organisatie op zich neemt. Het voorstel is om dit in de buurt van Zeddam te laten plaatsvinden. Peter Pouwels en Paul Verheijen zullen de organisatie op zich nemen.

14. Wat verder ter tafel komt
Frans Heessen wil terugkomen op de in vergadering besproken kleding: welke kleur gaat deze krijgen? Het zal wel iets van molenaars-beige worden. Peter Pouwels en Stefan Willems hebben jassen die misschien als voorbeeld gebruikt kunnen worden.

15. Rondvraag
Jos Verberk: is er behoefte aan om het project digitaliseren van het archief voort te zetten? Nu ligt dit bij Hans Heijs en bestaat uit knipsels en foto's. Men is wel voor om dit weer op te pakken. Hoe ga je dit vormgeven en hoe opslaan? Vele vragen. Jos Verberk, Jessica Sneek en Don Werts gaan hier in duiken en iets opzetten.

Jan Selten: we zijn al jaren bezig om Van Bussel op de molen te krijgen en de gemeente is hier nu positief over. Jan heeft nog een antieke weegschaal in de aanbieding die niet goed meer werkt.

Perry Hendriks: Moeten er nog hand- en spandiensten op de contactdag verricht worden? Antwoord: de commissie zal tijdig hulp vragen.
De stichting de Hoop Beers gaat zich opheffen als er geen hulp meer komt. De rijksdienst en De Hollandsche Molen kijken nog of er iets aan te doen is, anders is het einde oefening. De gemeente Cuijk heeft geen interesse in restauratie.

John Houben heeft een DVD over molenmakerswerk (5 ½ uur), hij stelt voor om filmavonden te organiseren en deze film te bekijken. Het bestuur zal dit in het achterhoofd houden.

Robert Hoffman: heeft een oud prijzenbord voor in de molen dat tegen een schappelijke prijs geleverd kan worden. De plaat bevat een print met tekst en de prijzen kunnen met krijt ingevuld worden. Hoe meer deelnemers hoe lager de prijs. Wij horen hier later nog meer over.

Theo van Bergen: Het boerengemaal is bijna klaar door de hulp van diverse vrijwilligers. Als het in 2013 bij het feest maar gereed is.

16. Quiz
Dit keer geen film of zoiets maar een quiz.
Via een gulle gever hebben we een grote kist met bezems, handvegers en blik gekregen. De voorzitter heeft een fotoquiz gemaakt waarbij geraden moet worden waar de foto gemaakt is. Bij een goed antwoord krijgt men iets uit de kist. Diverse molens hoeven de komende jaren geen bezems meer te kopen. Na deze quiz sluit de voorzitter de vergadering en wenst iedereen wel thuis.

Walter Cornelissen
secretaris

Rosoliemolen te Heijen

Omstreeks 1735 is in Heijen een oliemolen in bedrijf. Het is een rosmolen, die bij Jellis Küppers in de schuur staat. De molen, die door een paard werd aangedreven, moet tussen 1732 en 1735 zijn gebouwd. Op een kaart uit 1732 staan namelijk op dit perceel, dat dan aan Jacob Thiessen toebehoort, nog twee afzonderlijke gebouwen, deze zijn later verbouwd tot een groot geheel. De buurtschap gelegen aan het Hoogveld heette naar de molen “de Olymolen”. Volgens een kaart uit 1830 lag de rosoliemolen aan de doorgaande weg van Heijen naar Hommersum, op perceel nummer 89 sectie B blad 1.

Eigenaar was toen de landbouwer Henricus Thijssens. Volgens de OAT (Oorspronkelijk Aanwijzende Tabellen) waren onderstaande percelen, eigendom van Henricus Thijsens.

Op de kaart van 1732 is Jacob Tiesen eigenaar van perceel 33. Op dit perceel staan twee kleine gebouwen welke later tot één geheel worden verbouwd. De rosmolen die later achter op het perceel gebouwd wordt, staat er dan nog niet. Ter oriëntatie: de kerk ligt op perceel 4.

Opvallend is het grote huis van Hendrik, dat met de lange gevel naar de weg toe gelegen is en dan tot de grootste bebouwing van Heijen behoort. Waarschijnlijk bestaat de bebouwing uit een huis en boerderij met café. Het L-vormige gebouw van 6 m x 7 m met daarin de rosoliemolen, is in verhouding tot het huis met een lengte van 54 m en een breedte van circa 14 m klein. De rosmolen ligt niet aan de doorgaande weg maar

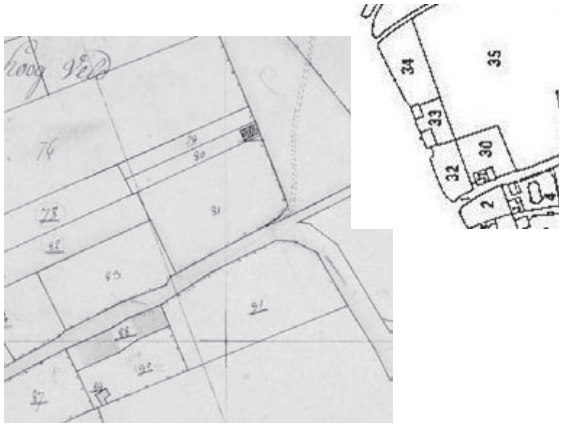

Kadasterkaarten uit 1830 (groot) en 1732 (klein)

Foto van Café Rutten, genomen in 1916

staat achter op perceel 90, dat als boomgaard in gebruik is. Mogelijk is dit gedaan i.v.m. brandgevaar en geluidsoverlast. Bij geluidoverlast moet men denken aan het mogelijk schrikken van paarden, die gebruik maken van de doorgaande weg bij het olieslaan. Ten tijden van Napoleon werden dergelijke bepalingen in een wetsartikel opgenomen, waarbij voor de bouw van molens een bepaalde afstand tot de openbare weg in acht moest worden genomen.
In 1845 verkocht de weduwe Thijssens de molen, aan Hendrik of Hendrik Vincent Thijssens, gehuwd met Johanna Elisabeth Wiesman. Na het overlijden van haar echtgenoot verkocht Johanna Wiesman in 1885 de molen met huis, schuur, stal en erf aan Johannes Aroldus van de Voort, die alle opstallen in 1891 liet afbreken en er een erf aan overhield.
In 1914 was het de toenmalige familie Rutten die het café annex tramhalte exploiteerde.
Willem Alphons Hermsen koopt in 1931 van bakker en herbergier Coenraad Christiaan Rutten een huis met stal en concertzaal, voorzien van elektrisch licht en krachtinstallatie, waarin een tramhalte, bakkerij, winkel en café, benevens grote tuin en boomgaard.

Maalderij
De uitbouw aan de linkerkant van het woonhuis waarin de bakkerij is gevestigd, wordt omgebouwd tot maalderij met hierin een elektrische maalstoel met een koppel kunststenen. Volgens Jan Hermsen heeft zijn vader zijn moeder, Berdina (Dien) van Iersel leren kennen op de Heijense molen. Hier maalde van 1923-1929 Jan Wagemans die getrouwd was met Gerarda van Iersel, een dochter uit het molenaargeslacht Van Iersel uit Escharen. Grada raakte op een gegeven moment blind en zodoende kwam Dien naar de Heijense molen om haar zuster te helpen, en maakte ze kennis

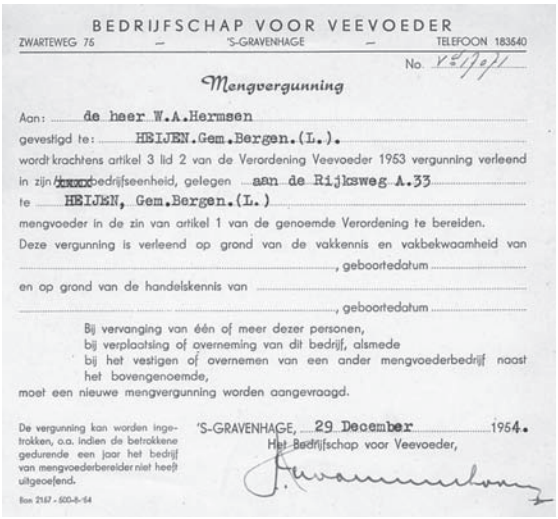

BEDRIJFSCHAP VOOR VEEVOEDER
ZWARTEWEG 75 – 'S-GRAVENHAGE – TELEFOON 183540
No. V=1/9/11

Mengvergunning

Aan: de heer W.A.Hermsen
gevestigd te: HEIJEN.Gem.Bergen.(L.).
wordt krachtens artikel 3 lid 2 van de Verordening Veevoeder 1953 vergunning verleend
in zijn ~~bxxx~~bedrijfseenheid, gelegen aan de Rijksweg A.33
te HEIJEN, Gem.Bergen.(L.)
mengvoeder in de zin van artikel 1 van de genoemde Verordening te bereiden.
Deze vergunning is verleend op grond van de vakkennis en vakbekwaamheid van
, geboortedatum
en op grond van de handelskennis van
, geboortedatum

Bij vervanging van één of meer dezer personen,
bij verplaatsing of overneming van dit bedrijf, alsmede
bij het vestigen of overnemen van een ander mengvoederbedrijf naast het bovengenoemde,
moet een nieuwe mengvergunning worden aangevraagd.

De vergunning kan worden ingetrokken, o.a. indien de betrokkene gedurende een jaar het bedrijf van mengvoederbereider niet heeft uitgeoefend.

'S-GRAVENHAGE, 29 December 1954.
Het Bedrijfschap voor Veevoeder,

Bon 2167 - 500-8-54

Mengvergunning uitgegeven door het bedrijfschap voor veevoeder

met Willem Hermsen. Het is dus ook niet vreemd dat de bakkerij omgeruild wordt voor een maalderij en Willem een loonmolenaarsbedrijf begint. Door deze ruil kwam de maalderij tegen de keuken aan te liggen en behalve dat de kopjes op tafel dansten als er gemalen werd, zal het er ook wel eens gestoven hebben. Voor het scherpen van de molenstenen doet men, binnen de familie, regelmatig een beroep op het vakmanschap van Gerrit van Huisseling, molenaar uit Langenboom die getrouwd is met Maria van Iersel.
Nadat de familie Hermsen het café heeft overgenomen volgden er verschillende uitbreidingen, hierbij wordt de bakkerswinkel verbouwd tot kruidenierswinkel met tabakshandel en een kleinhandel in chocolade en suikerwerken. Het huishouden, de winkel en het café worden door de vrouw van Willem gerund. Het café wordt verder uitgebreid met logement en restaurant en net na de oorlog is er zelfs tijdelijk een noodkerk in een van de zalen. Door de aanwezigheid van een uitgebreide boomgaard, die op de kaart van 1830 al vermeld wordt, is Willem behalve landbouwer en boer ook fruithandelaar. Als molenaar heeft hij een loonmolenaarsbedrijf met een tweedehands handel in granen, peulvruchten, zaden, veekoeken en veevoeders.
In 1950 wordt de maalderij in een nieuwe loods geplaatst achter het café, hierin wordt een hamermoleninstallatie opgesteld met cycloon en meelstoffilter, waarmee hoofdzakelijk veevoeder wordt gemalen. Naast de nieuwe loods wordt een opslag gebouwd voor kunstmest. Met het plaatsen van een mengketel van 1000 liter met zeefkast, wordt de maalderij in 1954 verder uitgebreid.
De maalderij met groothandel in meng- en veevoeder is tot 1959 in bedrijf geweest, waarna het maalgedeelte verkocht is aan Kessels, de molenaar van de Gerardamolen in Heijen.
Als in 1955 de nieuwe kerk klaar is, wordt het gedeelte waar de noodkerk in zit omgebouwd tot feestzaal. Begin jaren ’70 heeft zoon Jan Hermsen het café en zalencomplex grondig verbouwd, hierbij is ook de aanbouw waarin oorspronkelijk de bakkerij en later maalderij zat verdwenen. Jan Hermsen heeft het café-zalengedeelte ruim 25 jaar lang geëxploiteerd en hij was het die, een frisse wind door het bedrijf liet waaien en zaal Hermsen omdoopte in café-zalen Schuttershof met een schuttersgild als logo. Thans ligt op het perceel café-zaal Schuttershof,een café met een rijke horecahistorie.
Achter het café waar oorspronkelijk de rosoliemolen heeft gestaan, in de tuin van Jan Hermsen, ligt nog een grote molensteen, van arduin of Belgisch hardsteen, als een soort laatste tastbare herinnering aan deze molen. De molensteen, welke als ligger in de oliemolen heeft gefungeerd, heeft een diameter van 1,90 m en een dikte van 0,46 m en weegt circa 3,5 ton. Na een arbeidzaam leven heeft deze molensteen sinds mensenheugenis in een hoek van een weiland aan de Heesweg gelegen. Rond 1980 is deze zware molensteen op zijn huidige standplaats terecht gekomen, vlakbij zijn oorspronkelijke werkplek, waar hij nu dienst doet als vijverfontein.

Peter Pouwels

Bronnen:
- De molens van Limburg, door P.W.E.A. van Bussel
- Molen Bulletin 1e jaargang 1996 nr. 2 uitgegeven door de molenstichting Limburg.
- Met speciale dank aan Jan Hermsen voor de gastvrijheid en het verstrekken van de nodige informatie

Oude oliemolensteen in de tuin van Jan Hermsen

Van boomstam...

Dit stripverhaal laat zien hoe je van een boomstammetje een meelschep kunt maken.

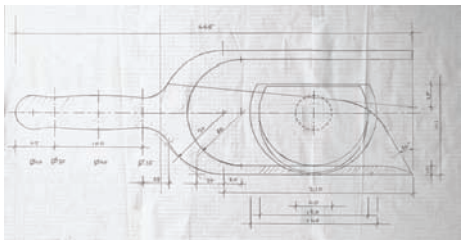

Je begint met het maken van een werktekening.

Je rooit een boom met een diameter van ± 20 cm (*even langs gaan bij de plantsoenendienst is makkelijker*) Kies voor een loofhoutsoort zoals berken, wilgen, linden of esdoorn.

verklein het stammetje tot een diameter van 15 cm en zorg dat het hart van de boom uit het midden komt te zitten.

Het blok inspannen in de draaibank.

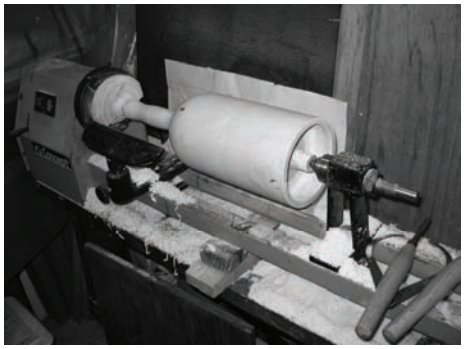

Draaien en schuren tot de buitenkant van de schep klaar is.

De bovenkant vlak maken, daarbij het hart van de boom verwijderen, en hierop de uitholling aftekenen.

tot meelschep

Een opsluitbokje maken en daarin de schep vastzetten.

Met de vermetguts de schep uithollen.

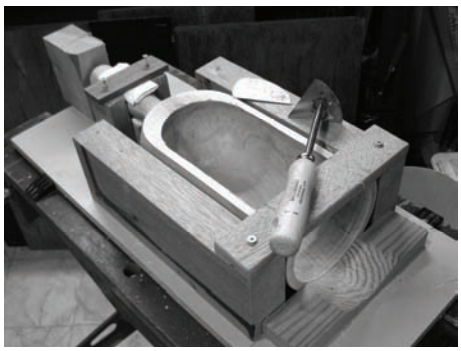

Het strak en gladmaken van de uitholling doe je met schraapstalen.

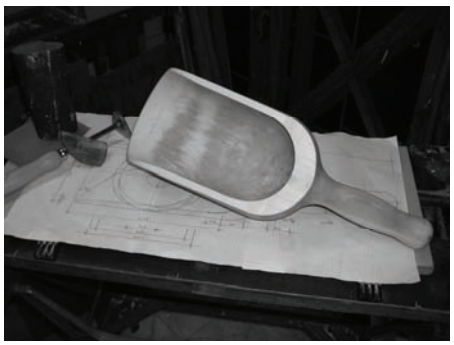

De bovenkant en de voorkant schuin zagen en daarna glad schaven.
De schep met fijn schuurpapier oppoetsen en daarna afwerken met zonnebloemolie.

En zo ziet het eindresultaat eruit in de praktijk.

Peter Simons

april 2012

Molenpoëzie

De Kilsdonkse molens

De ranke molen steekt haar fijngemetseld lijf
de lucht in of ze zweven gaat, wel vliegen kan,
zo zonder zichtbaar iets van zwaarte – maar sinds lang
met alles rustig, ingetogen zegt: 'Ik blijf.'

De ander is in alles machtig en massief,
met rijen heien, staande stenen van vijf ton
en bovenal de wentelas: langzaam om en om.
Hij heeft het brede front gevlijd naast zijn lief.

De twee ringen aan elkaar is wat hen verbindt,
het vuur van elk der vuisters zendt een rooksignaal,
buiten wuift het wiekenkruis in haar eigen taal,
ze zijn door vrienden en familie zorgzaam omringd.

Ze wisselen wederzijds wind en water uit,
wat zij fluistert, zingt, bekrachtigt hij daarbinnen luid.

Jessica Sneek

Nootjes kraken op de Kilsdonkse molen

Via de media is kenbaar gemaakt dat de molenaars van de Kilsdonkse molen op zaterdag 10 december beginnen met de productie van walnotenolie. Het is de tweede keer sinds de herbouw van de molen, met als bijzonderheid dat dit jaar de eigenaren van notenbomen van harte zijn uitgenodigd om daarvoor een deel van hun notenoogst ter beschikking te stellen. De opbrengst van de walnotenolie is mede bestemd voor het onderhoud van het molencomplex.

Om 10 december gelijk met de verkoop van de notenolie te kunnen starten, moest er een voorraadje worden aangelegd. Op zaterdag 19 november werden we uitgenodigd om de Kilsdonkse molenaars te assisteren met het slaan van deze voorraad. We, dat waren Jessica Sneek, Peter Simons en ondergetekende. Met de molenaar was afgesproken dat we tussen 09.00 en 09.15 uur aanwezig zouden zijn, om ook te kunnen assisteren bij het bedrijfsvaardig maken van de molen en de olieslagerij. Daarna moesten we nog wegwijs gemaakt worden in het productieproces, zodat we rond 10.30 uur met de productie konden beginnen.
Ik had Jessica en Peter netjes in Cuijk van huis opgehaald, om daarna snel naar Heeswijk-Dinther te vertrekken. De bedoeling was via Haps te rijden, om zo binnendoor bij de molen uit te komen. Na Haps verliep de rit helaas ook in happen en stukken, op maar liefst 4 plaatsen waren er werkzaamheden in uitvoering en moest er fors worden omgereden. Het was ook nog eens behoorlijk mistig in het voor mij onbekende Peelgebied. Een half uur later dan gepland kwamen we toch veilig en wel aan op de bestemming. Onder het genot van een lekker kopje koffie maakten we kennis met de molenaars André van Esch en Ad Lamoen. Na het smeren en bedrijfsvaardig maken van de watermolen en de uitleg over de geheimen van de olieslagerij, konden we onder de bezielende leiding van Ad snel aan de gang. Jessica

Jessica Sneek opent de sluis van het waterrad

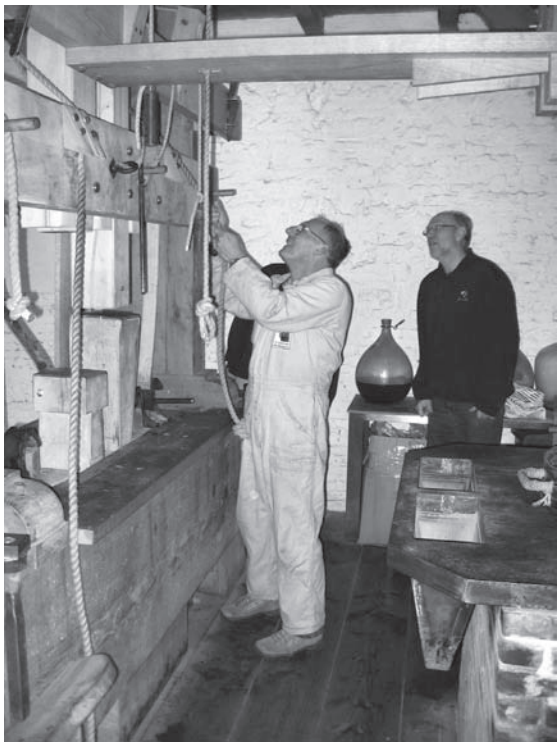

Rob Snel bij de slagbank

Peter Simons in de oliemolen

mocht de twee schuiven open draaien, waarna het water van de Aa de beide waterraderen liet draaien en de molen in werking kwam. De enorme wentelas en de kollergang draaiden rond, het feest kon beginnen. De eerste mand vol walnoten werd met dop en al geleegd op het doodsbed, de strijkers zorgden ervoor dat de noten precies onder beide kantstenen terecht kwamen, waarna ze met een hoop gekraak werden geplet. Na ongeveer 15 minuten werd het verkregen voorslagmeel op de vuister warm gemaakt tot 60 °C. Het vuur werd nog een beetje opgestookt door Jessica, het proces ging nu echt van start.
Er was nog wat naslagmeel van koolzaad en dat moest via de naslag nog worden bewerkt. Peter warmde het naslagmeel op de andere vuister op, zodat ook hij na 15 minuten zijn bulen kon vullen. Er wordt hier geen gebruik gemaakt van boek en haar, maar van een schroot (twee geribbelde planken met de buul er tussen). Vakkundig plaatste hij dit tussen de staander en jager om vervolgens de hei te bedienen. De slaghei kwam met een daverende klap op de slagbeitel terecht. Onze eerste olie drupte in de bak, fantastisch werk, we genoten met volle teugen en kregen alle vrijheid om de verschillende processen zelf te bedienen. Ondertussen was Jessica ook zover om uit het voorslagmeel van de walnoten olie te slaan. Alle onderdelen van de olieslagerij waren nu in gebruik, inclusief de stampers die van de koeken weer meel te stampten. De dag was zo om, we hebben echt genoten. Al met al een prachtige dag, het heeft Jessica zelfs geïnspireerd tot het maken van een prachtig gedicht.

Met dank aan André van Esch en alle leden van het team van de Kilsdonkse molen, die onze delegatie uit Cuijk/Molenhoek een onvergetelijke dag hebben bezorgd.

Rob Snel

Lezing torenmolens

Lezing door Wim van Heugten, De Jachthoorn St.-Hubert, 27 maart 2012. Bij het verslag is ook gebruik gemaakt van het artikel van de gebroeders W. en W. Van Heugten, *Torenmolens in Noord-Brabant*. Wim van Heugten is fysicus van beroep en zelf actief op en met molens sinds de jaren ’70. Hij heeft zich bijzonder verdiept in de ontwikkelingsgeschiedenis van de torenmolen en schipmolens.
Van Heugten voerde het publiek, een goede opkomst van 25 man, waaronder 1 vrouw, op geanimeerde wijze door de streken van oostelijk Brabant en Kleef ten tijde van de overgang van de middeleeuwen naar de 16de eeuw en verder. Om een goed beeld van de geschiedenis en de ontwikkeling van de torenmolen te krijgen belandden we zelfs in de Romeinse tijd en nog verder terug, de Griekse tijd, waarin men bijv. geen gebruik mocht maken van waterkracht uit respect voor de daarin aanwezig geachte spirituele

Grafelijke Torenmolen Zeddam, foto: S. Hillebrecht

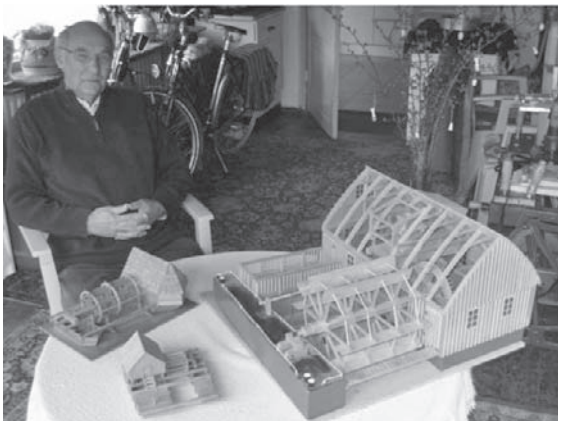

Frits Harteman en zijn modellen, foto: M. Goossens: (vlnr) schipmolen uit Roemenië, Frankrijk en Duitsland (op de Weser bij Minden)

entiteiten.
Molens als industriële werktuigen kwamen ook onder de Romeinen, ondanks hun technische kunnen, niet tot ontwikkeling. Van Heugten geeft aan dat dit heel goed te wijten kan zijn aan het feit dat slaven een belangrijk economisch gegeven vormden als arbeidskracht. Dat zou ondermijnd worden door machines, die het werk overnamen en slaven overbodig maakten. Ook in de middeleeuwen speelde deze weerstand een rol: hij geeft als voorbeeld de volmolen, die het werk deed van zo'n 20 voetvollers. Je mag je hierbij voorstellen dat mensen in bakken stonden te trampelen op wol, vermengd met allerlei ingrediënten, zoals zeep en urine, om het verviltingsproces in gang te zetten en het wind- en waterdichte laken te produceren. Een molen vormde een bedreiging voor deze werkgelegenheid. Je ziet ook aan de plaatsing van veel molens (ver) buiten het dorp of de stad, vaak zelfs op voorgeschreven afstand, dat de molen als een ongewenst object uit het zicht geweerd werd.

De lezing begint met een pleidooi, zoals Wim van Heugten het zelf uitdrukt, voor de schipmolens, die in hetzelfde gebied, het Rijnland ongeveer tussen Arnhem en Kalkar, hun steentje hebben bijgedragen. Een schipmolen is een maalinrichting op een platbodem, soms met extra ponton, met aan weerszijden schoepraderen, die samen de as met het grote wiel aandrijven. Voor deze molen werden de kleinste stenen gebruikt; schipmolens waren geen grote gevaarten.
In Nederland waren er in de middeleeuwen bij Nijmegen zeker 2 en bij Maastricht 8 te vinden. In het stroomgebied van de Rijn zijn het er waarschijnlijk erg veel meer geweest dan men over het algemeen denkt. Dit komt ook doordat in de geschreven stukken van die tijd geen onderscheid werd gemaakt tussen vaste molens en schipmolens en het veel aannemelijker is dat er op plaatsen die regelmatig onder water stonden, eerder van schipmolens gebruik werd gemaakt dan van vaste molens. Het verspreidingsgebied is verder beperkt: voorbij Tiel en Deventer vond je ze niet, vanwege dat de rivieren daar te traag stromen. Verder naar het zuiden en oosten, voorbij Luik en Keulen, wordt het terrein te geaccidenteerd en de waterwegen te smal. Rond 1850 is het echt over met de schipmolens, de laatste verdwijnen o.a. ten gevolge van de Rijnverdragen. In het Rijnmuseum in Emmerich kan men modellen van schipmolens bewonderen, maar Frits Harteman heeft er ook een paar thuis. Tijdens de excursie naar Duitsland op 10 juni wordt overigens de schipmolen in Minden bezocht, zie aankondiging Robert Hoffman bij de evenementenkalender.

De torenmolen is ontwikkeld uit de standerdmolen, die we al tegenkomen in de 12de en 13de eeuw. Standerdmolens zijn kwetsbaar voor natuur- en oorlogsgeweld. In de 16de eeuw gingen er bij Den Bosch bijvoorbeeld 5 tegelijkertijd tegen de vlakte tijdens een januaristorm. Een stenen molen waait niet om en na plundering/brandstichting blijft er meer van over. De stenen molen kan zelfs ingezet worden als verdedigingswerk en maakte op verschillende plaatsen ook deel uit van de muren van het kasteel of de stad. De torenmolen ontstond dus als een duurzame verbetering van de standerdmolen.
In eerste instantie hadden torenmolens geen koningsspil: het steenkoppel werd gecentreerd in de molen geplaatst met het rondsel en staakijzer direct op het bovenwiel, zoals in de standerdmolen. Het plompe beeld van de echte, cilindrische, torenmolen wordt vooral veroorzaakt doordat het kruiwerk zich binnen in de molen bevond. Tegenwoordig vind je torenmolens met een conische top en met staartkruiing, ook werd later een koningsspil toegevoegd, waardoor meerdere maalkoppels aangedreven konden worden. De typische kegelkap met punt, op oude kaarten soms een hele hoge, werd later ook wel vervangen door een langse. Een stelling behoort tot de mogelijkheden, vooral waar het water hoog kwam te staan, en een lange, spiralende trap buitenom. Ook luiwerk ging meestal buitenom. Ramen zijn meestal van later datum. Een bijzondere ontdekking van Van Heugten is die van de muurtekens in het metselwerk van sommige torenmolens, die bij nader onderzoek een markering bleken te zijn van het zgn. heerlijke bezit.
De vraag blijft een beetje onbeantwoord wat men precies deed met de enorme ruimte, die overbleef onder de kap- en maalzolder in de rest van het torenmolenlijf. Graan werd er niet opgeslagen: torenmolens waren allemaal dwangmolens, wat betekende dat iedereen in de buurt er verplicht zijn eigen graan

Torenmolen Well, foto: P. Pouwels

liet malen. Graan of meel trof je bij de molenaar ook niet in grote hoeveelheden aan: zulke voorraden lagen eerder bij de hogere heren thuis. Van Heugten suggereert dat het wellicht een toevluchtsoord was voor de bevolking in spannende tijden. Zelf las ik bij Sipman dat er ook wel buskruit in werd opgeslagen (!).

In het verspreidingsgebied van de torenmolen beheerste men het water ondertussen beter door het aanleggen van dijken rond uiterwaarden en werd het minder onpraktisch om daar vaste molens neer te zetten. Doordat de baksteentechniek een hoge vlucht nam vanaf 1350 kón de torenmolen ook gebouwd gaan worden. Hiervoor vind je ze nog niet. Verder moest de kruibare kap worden uitgevonden. Leonardo da Vinci deed het pas 150 jaar later.
De oudste vermelding van een torenmolen, die bekend is, is 1359, het gaat om de torenmolen bij Uedem (bij Gogh). Dan Huissen (bij Arnhem), 1380. Vervolgens Kleef, 1383, Kalkar, 1400 en Gennep 1413.
Tot 1570 is een houten molen in aktes e.d. een standerdmolen - (of een wipmolen, die weer van de standerd afgeleid is) - en een stenen molen een torenmolen. Hierna pas worden de overige typen bovenkruiers, waaronder het houten achtkant en de ronde stenen molen met kegelvorm, ontwikkeld en ook het buitenkruiwerk met staart.
De theorie van Van Heugten is dat het oosten van Brabant zeker ook bij het verspreidingsgebied van de torenmolen behoort, omdat er verschillende torenmolens, of restanten ervan, te vinden zijn en het gebied al sinds de middeleeuwen intensieve contacten onderhield met het land van Kleef. Mulders uit Brabant gingen naar Kleef en omstreken om het vak te leren: dat is tegenwoordig een beetje andersom geworden! Overigens werden in dit gebied tot in het begin van de 19de eeuw Nederlandse dialecten gesproken (en geen Duits).
Hij noemt als Brabantse torenmolens de Helmondse "stenen wyntmoelen" (1418) en het fundament van de Gemertse stenen bergmolen "De Beer", dat misschien onderdeel was van het kasteel van de Heren van Gemert, dat daar stond. In Alphen, Engelen en Lith zijn fysieke of papieren aanwijzingen voor torenmolens gevonden. Verder is zeer waarschijnlijk een toren van het kasteel Well in Limburg oorspronkelijk een torenmolen uit de 15de eeuw.

Via de prachtig getekende kaart van Christiaan Sgrooten uit 1575 (in opdracht van de Spaanse Hertog van Alva) van het land van Kleef gaan we kijken naar de verschillende torenmolens in dit gebied. Op de kaart kun je precies zien of het een standerdmolen of een torenmolen is. Je vindt ze in de buurt van een stad of dorp, zoals Zeddam en Didam†, ín een stad of dorp, zoals Walbeck of als onderdeel van de stadsmuur of de kasteelmuur, zoals in Kleef†, Werth en Gennep†. Van Heugten inventariseert op deze manier drie groepen.
Wat ons nog rest te doen is een mooie, echte, excursie organiseren in het verspreidingsgebied van de torenmolen, waarvan onze eigen omgeving deel uitmaakt!

En er blijkt al eentje georganiseerd, vernam ik na dit schrijven: op 1 september naar de torenmolen van Zeddam. Zie de evenementenkalender achterin.

Jessica Sneek

Leenheer en pachter

Over heerlijke rechten

In de stukken van Peter Pouwels (nr. 75,76) over Heumen in het oude archief komen de verhoudingen tussen pachter en leenheer aan de orde. Daarom lijkt het ons nuttig deze verhouding iets uit te diepen.
Het begrip leenman stamt uit het feodale stelsel dat in onze streken door Karel de Grote en zijn opvolgers in ca. 850 na Chr. werd ingevoerd. Toen hij zijn Roomsche Rijk geconsolideerd had en de plundertochten door zijn manschappen afgelopen waren, moest hij ze belonen. Daar er in die tijd nog geen sprake was van geldverkeer moest alles in natura betaald worden. Daarom had de koning op diverse plaatsen burchten, zoals het Valkenhof in Nijmegen, waar hij zijn belastingen uit de streek met zijn gevolg opsoupeerde. Dit werkte op termijn niet en daarom schonk hij de burchten en bepaalde gebieden in bruikleen aan zijn vazallen.

Dit werden de adel en de leenheren. Zo ontstonden in de middeleeuwen de hertogdommen en de graafschappen. Zij kregen diverse zgn. heerlijke rechten. De reden hiervoor was om bestuurlijke taken te delegeren en om toch inkomsten te genereren, ondanks dat er, zoals eerder vermeld, nauwelijks betaald werd in geld.

Al deze rechten (zie kader) konden verpacht en weer verder doorverpacht worden tegen een bepaald bedrag dat aan de heer ten goede kwam. In de loop der tijd brokkelde de macht van de koning af. Door overerving en door huwelijken versnipperden de beleende stukken. Om dit te vermijden werd er ook veel aan bisdommen verleend (Ottoonse stelsel). Zo ontstonden de kerkvorsten die hun bezittingen soms ook beleenden aan kloosters en abdijen. Zo viel de heerlijkheid Oploo onder het bisdom Luik.
Daarnaast waren veel heerlijkheden in handen van steden. De steden kochten heerlijkheden om zeggenschap te krijgen over het grondgebied rond de stad, bijvoorbeeld om te voorkomen dat de stad economische schade zou ondervinden van tolheffingen.

In dit kader zullen we ons beperken tot het windrecht, dit is afgeleid van het molenrecht en behoorde tot de regalia, de rechten die veelal in handen waren van de landheer. Alleen hij was gerechtigd een molen te laten bouwen en zo het recht van de wind te gebruiken. Het recht van de wind werd tegen gunsten en diensten ook wel beleend. Molenaars konden tegen betaling van een jaarlijks bedrag, het zogenaamde windgeld, dit recht pachten. Veelal werd de molen dan ook doorverpacht en verkreeg de molenaar een windbrief.

Illustratief is dan ook de geschiedenis uit nr. 74 “de Heumensche molen”. Rond 1750 was Arien de Witt pachter van de molen, die hoorde bij de Heerlijkheid Heumen. Bij de schepenbank had hij een klacht ingediend omdat er tenminste twee personen uit Malden waren die hun koren niet op zijn pachtmolen hadden laten malen. Aangezien het een dwangmolen was, moest hij hoge pacht afdragen die berekend was op de voorziene omzet. De boeren uit de omgeving waren verplicht om hun graan op deze molen te laten malen. De pachter mocht een gedeelte van het te malen graan scheppen, het zgn. molster, hier 1/16 deel. Dit was het maalloon voor de molenaar in natura. Als de boeren niet naar zijn molen kwamen dan kon de molenaar zijn pacht niet meer opbrengen. Het molster varieerde van 1/16 tot 1/24 deel, 1/16 als de molenaar het graan moest ophalen en terugbrengen, omdat veel boeren geen karren of paard hadden.

Dat de pachtprijzen sterk wisselde werkte ook in de hand dat de molenaars daar wel eens de hand mee lichtten. Voor 1630 wordt de pachtprijs betaald in natura, aangegeven per mud, malder, schepsel of vat rogge. Doordat de graanprijs door misoogsten sterk kon fluctueren, werd na 1630 de pachtprijs meestal aangegeven in geld.

Overzicht van de pachtprijs van de Slakmolen:

1553	246 vat rogge	246 vat
1618	38 mudden en 12 vaten rogge	924 vat
1624	47 mudden rogge	1128 vat
1627	53 mudden rogge	1272 vat
1717	26 mudden rogge	624 vat

Er staat ook een leuk stukje in het boekje “Slag van de molen” dat we kregen in Meerhout tijdens de Vlaams-Brabantse molendag onder het voor zich

Overzicht van diverse heerlijke rechten

- De *hoge jurisdictie* was het recht op het veroordelen tot en doen voltrekken van de doodstraf.
- De *middelbare jurisdictie* was het recht op uitvoering van gewone criminele en civiele rechtspraak.
- De *lagere jurisdictie* hield in: de bevoegdheid tot het uitoefenen van notariële taken zoals opmaken van testamenten, verdeling van erfenissen, en opstellen van verkoopaktes.

Boetes en voor de rechtskundige handelingen vereiste bedragen kwamen aan de heer. Van ter dood veroordeelden kon het bezit in beslag genomen worden.

- S*tadsrecht* hield in dat een Heer (vaak Stadhouder genoemd) in een bepaalde stad of plaats stadswallen mocht aanleggen, tol mocht heffen, recht mocht spreken en soms zelfs bevoegd was om munten te slaan. Het woord 'stad' stamt af van het woord 'statt' dat in de Duitse taal nog steeds gebruikt wordt, en betekent letterlijk 'in plaats van'. Het woord stad verwijst hiermee indirect naar het oude leenstelsel waarbij de Heer of Stadhouder in plaats van de Koning de macht in handen had.

Verdere rechten konden zijn:
- *Tiendrecht* Karel de Grote bepaalde dat iedereen een wettig tiend van zijn eigendom aan de kerk behoorde af te staan. Men moest dan als tiendplichtige iedere tiende schoof koren af staan, hiervan werden dan het onderhoud van de kerk, het levensonderhoud van de pastoor en de kerkdiensten betaald, ook de armenzorg werd daarvan betaald (1/3 voor de kerk, 1/3 voor de pastoor en 1/3 voor de armen). In Duitsland bestaat nu nog een wet waarin opgenomen is dat 5% van het inkomen bestemd is voor de kerk, de zgn. "Kirchensteuer".
- Het *recht van houtschat*, inhoudende 1/10 van het hout dat in de bossen werd gekapt
- Het *pootrecht*, recht om bomen te planten
- Het *visrecht*.
- Het *marktrecht*.
- Het *jachtrecht*.
- Het *muntrecht*.
- Het *cijnsrecht*, recht om belasting te heffen
- Het *benoemingsrecht*, recht om bepaalde functionarissen te benoemen
- Het *molenrecht*, de verplichting om graan uitsluitend te laten malen bij de molen van de heer, die banmolen of dwangmolen werd genoemd

sprekende kopje "Waren molenaars dieven". Waar melding gedaan wordt van een molenaar die zich 1/3 aan molster toe-eigende.

Na 1800 werden tengevolge van de Franse revolutie hier ten tijde van de Bataafse Republiek de rechten van de adel afgeschaft. De eigendommen van kerken en abdijen werden geconfisqueerd. Men maakte er staatseigendom van. Al deze eigendommen werden ingeschreven in het register van de Nationale Domeinen, de voorloper van het kadaster. Dientengevolge verdwenen de banmolens. Welgestelde molenaars kochten de molen van hun vroegere heer, zoals Nicolas Coppens de Kilsdonkse molen. Het werd ook lucratief voor rijke burgers om molens op te richten of te kopen, ze verpachtten hem dan aan de meest biedende molenaar. Het pachten van een molen was niet zonder risico en vereiste de nodige kennis. Zie nr. 75 in het artikel over de Heumensche molen.

M. Goossens en P. Pouwels

Bronnen:
Wikipedia, feodale stelsel
Slag van de molen, Meerhout

Molenpoëzie

Onderstaand gedicht is in 1969 gemaakt ter gelegenheid van het 1000-jarig bestaan van Lienden, door de heer J. Bor. Het is gepubliceerd in de Nieuwe Tielse Courant op 1 maart 1969 en gaat over molen De Zwaan in Lienden. Dit gedicht is tevens te lezen op de website van Van Harn's Speciaalzaak "De Zwaan" in Lienden.

Frits Harteman

De vergeten molen

Toen ik daar langs kwam bij de oude molen
Stond hij met tranen in zijn oog
Omdat ik over hem niets had geschreven
En over beuk en toren, laats schreef mijn betoog.

Hoe kon ik toch die oude molen daar vergeten
Die daar zo kloek, toen op die terp werd gebouwd
Hij heeft het koren voor de boer steeds fijn gebeten
En erwt en maiskorrels, fijn gekauwd.

Hij is het pleegkind van de bond van monumenten
Die hem soms kleedde als zijn jasje was gescheurd
Die molen zorgde voor de oliebol met krenten
Hij zag de bomen rooien door de oude Geurt.

Hij is de Zwaan, die zwaait daar met zijn sterke wieken
Daar in de Molenstraat, in 't dorp van dan duizend jaar
Hij heeft een aandeel in 't menu van mens en dieren;
Hij maalde voor iedereen het eten klaar.

Het aandeel wat hij vroeg was zeer bescheiden
De stakker leefde al die jaren van de wind.
Ik hoop dat hij nog vele jaren daar mag prijken
Al is het voor de baas soms ook een zorgenkind.

Aan de licht

Coby Weerts

Op 8 april 2011 was het zover. Na maanden van hard studeren had ik eindelijk mijn diploma in handen. Mijn naam is Coby Weerts, en april vorig jaar ben ik vrijwillig molenaar geworden.
Voor mij begon het allemaal toen ik enkele jaren geleden op de koffie ging bij een van mijn vriendinnen. Zij is een molenaarsdochter, en had toentertijd net haar molenaarsdiploma gehaald. Ik ben altijd al iemand geweest die houdt van bezig zijn, en ik stelde dan ook voor om haar af en toe bij te staan bij het draaien van de molen. Aangezien mijn twee oudste dochters het huis uit waren, en de andere twee ook steeds minder tijd vergden, was ik steeds vaker op de molen, Nooit Gedacht in Merselo, te vinden. Wat begon met simpele klusjes als vegen en grasmaaien, werd steeds interessanter. Al snel voelde het als een handicap dat ik de vang niet zelf mocht bedienen.

In september 2007 nam mijn vriendin mijn man en mij mee naar de Zaanse Schans. Met een hele groep molenaars van het Limburgse molenaarsgilde bekeken we al die prachtige molens in Zaandam. Eenmaal thuis was er geen twijfel over mogelijk: ik ging me inschrijven voor de opleiding van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Zo gezegd, zo gedaan, en al snel stond mijn eerste twee mappen over molens in de kast. Hier eindigde de passie niet.

Al snel daarna begon ik serieus aan de opleiding. Ieder moment waarop ik de mogelijkheid had, nam ik mijn klapper op schoot en bestudeerde ik de stof. Ook werd het tijd voor praktijklessen. Ik wilde graag bijToon van As instructie krijgen. Hij had op dat moment echter al een aantal jongens uit Lottum onder zijn hoede genomen, maar toen deze met succes waren geslaagd had hij een plekje vrij voor mij.
Tijdens de opleiding is er een hele nieuwe wereld voor mij open gegaan. De avonden dat ik en mijn man, die uit interesse ook meegaat, naar Roermond gaan, zie ik als echte uitstapjes. Ik heb in die tijd ook vele nieuwe vrienden gemaakt. Het is leuk en gezellig om op molendagen op het terras bij de molen, rustig een kopje koffie te drinken en over onze gezamenlijke passie te praten.
Om meer ervaring op te doen is het nodig ook op andere molens dan alleen de instructiemolen te werken. Ik heb o.a. ervaring opgedaan bij Jan van Riet in Oploo. Erg leuk was dat Jan me al tijdens de opleiding vroeg hem een keer te vervangen tijdens het bezoek van een buslading Deense molenaars. De taal is wat lastig, maar met wat handen- en voetenwerk kom je een heel eind.
Het grootste deel van mijn opleiding heb ik echter mogen doen op de molens waar Harry Kaak molenaar is: de Reus in Ottersum en Nooit Gedacht in Afferden. Ik heb erg veel opgestoken van de lessen daar en daarnaast is het er bovendien altijd gezellig vertoeven. Behalve Harry heeft ook ‘weatherman’ Frank Heeren mij veel geleerd. Last but not least heb ik er de vele molenaars die regelmatig op bezoek komen leren kennen en waarderen.

In de zomervakantie van 2010 had ik de tijd om vele stageuren te maken en langzaam maar zeker werd het tijd voor mijn proefexamen. Op 20 november 2010 was het dan zover dat ik op de Houthuizermolen in Lottum de proef kon doen. Zowel de theorie als het praktisch handelen ging uitstekend. Op naar het landelijk examen dus! Op 8 april 2011 deed ik met goed gevolg examen op de St Petrusmolen van Jan van Woezik en Jo van Herten in Roggel en mag ik me voortaan gediplomeerd vrijwillig molenaar noemen.
Om nog meer van de materie te weten te komen en de finesses van het malen te leren heb ik me intussen opgegeven voor de korenmolenaarscursus van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde. Het studeren is dus voorlopig nog niet voorbij.
Het molenaar zijn bevalt mij tot nu toe erg goed. Samen met Harry ben ik molenaar op de grootste windmolen van Limburg, molen De Reus van Jan Coopmans in Gennep. Daarnaast draai ik regelmatig samen met Frank en Harry op de Nooit Gedacht van Harrie Beijk in Afferden. Het geeft me de kans om meerdere malen per week lekker buiten te zijn, zowel in de zomer als in de winter. Ik heb in het gehele proces, van leerling tot vrijwillig molenaar, heel veel nieuwe mensen leren kennen. Nieuwe vriendschappen zijn opgebloeid, en dat maakt het leven toch weer een stukje mooier. Alles tezamen heeft dat ene kopje koffie toch veel goeds gedaan.

Molens in de regio

De Nooitgedacht te Afferden

In de maanden januari en februari hebben we het koppel molenstenen opengelegd. De ligger is met de bilhamer opnieuw gescherpt. Tevens zijn de rijn en steenkamer gecontroleerd en bijgewerkt / aangegipst.

De molenmaker heeft onlangs 3 stuks heklatten vernieuwd en ook een gedeelte van een binnenzoomlat. Deze waren zodanig verrot dat ze aan vernieuwing toe waren.

Harry Kaak

De Martinus te Beugen

Tijdens de kerstvakantie is er ingebroken bij de molen. De inbrekers hadden onder andere gereedschap en de netten voor het afschermen van het draaiende gevlucht meegenomen. Een groot gedeelte van de spullen is teruggevonden in natuurgebied De Vilt. We hadden geluk dat in de zak van de (eveneens gestolen) valbeveiliging een verwijzing naar molenmaker Beijk zat. Die kon vertellen dat hij deze valbeveiliging aan de molen geleverd had, zodat molenaar Ben de gevonden spullen op kon halen op het politiebureau.
De vlaggenmast vlak bij de molen die door kwajongens uit de grond getrokken was, is weer gerepareerd. We laten de mast nog even in de molen liggen, maar het is de bedoeling dat hij te zijner tijd beter in de grond verankerd wordt. Omdat de touwen van de vlaggenmasten aan de straatkant regelmatig losgemaakt werden, hebben we deze met behulp van een huishoudtrap hoger vastgemaakt.

In de afgelopen periode heeft de molen vrijwel iedere zaterdag gedraaid en is er regelmatig met de molen gemalen. Na het overlijden van buurman Frans Aben heeft de molen in de rouw gestaan.
Negentien kinderen van de school uit Beugen hebben de molen bezocht. Bij deze gelegenheid werd de molen bemand door Frits Harteman, Harm van Es en Jos van der Heyden.

“De Houtarts” van firma Van Lierop heeft het houtwerk van de molen geïnspecteerd.
De laatste weken zijn de kauwen nogal actief. Ze brengen een flinke hoeveelheid takken in de kruiring.

Ben Verheijen en Marko Sturm

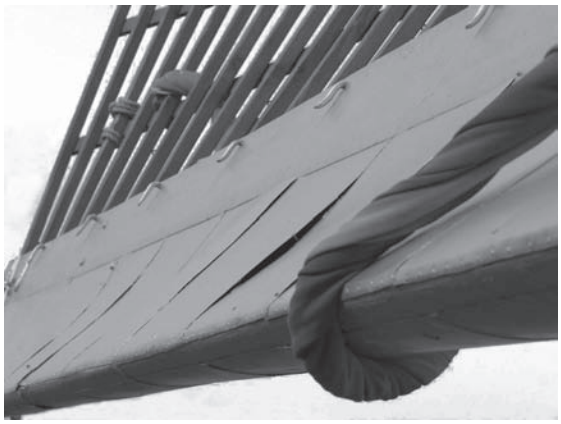

De Jan van Cuijk: bij storm is het plaatwerk van de Van Bussel-neus losgeraakt

De Jan van Cuijk te Cuijk

We zijn 2012 minder goed gestart. Door de hevige januaristormen is divers plaatwerk losgewaaid van de Van Busselneuzen. Op woensdag 22 februari heeft molenmaker Beijk op de molen de gebreken bekeken tezamen met de molenaar Stefan Willems. De buitenroede is in 1985 nieuw gemonteerd, de binnenroede is een potroede met volgnummer 1411, bouwjaar 1884. Het hekwerk met stroomlijn is in 1985 gemonteerd, het betreft hier een traditionele Van Bussel-stroomlijnneus met houten binnenframe en gegalvaniseerde staalplaten.

Bij de potroeden is in 2004 tijdens een onderhoudsbeurt al eens geconstateerd dat deze roede zwakke plekken vertoont aan de uiteinden, maar ook het middendeel in de askop verdient aandacht. Tussentijds is de monumentale waarde van (geklonken) potroeden door de rijksdienst voor cultureel erfgoed onder de aandacht gebracht en zijn er aanbevelingen om dit type roede te behouden voor het nageslacht. Dit is nu mogelijk omdat het oude vakmanschap van klinken weer is opgepakt. Dit is wel een arbeidsintensief werk. Het lijkt ons de moeite waard om voor de Pot-roede een apart restauratieplan op te stellen.

Het hekwerk begint inrotting te vertonen in de verbindingen. Van de stroomlijn kan het complete houten frame waarop de platen bevestigd zijn, als verloren worden beschouwd. Verspreid is de aantasting te zien en laten de gegalvaniseerde platen los, wat een

gevaarlijke situatie kan opleveren. Bij het nieuwe gevlucht zullen de stroomlijnneuzen geheel van aluminium (beplating en frame) wordt uitgevoerd. Dit betekent een veel langere levensduur dan met het houten frame. Tot die tijd zal het gevlucht provisorisch gerepareerd worden door Beijk. Ook heeft de gemeente Cuijk onlangs een extern bedrijf een bouwkundig rapport laten maken om de bouwkundige toestand in kaart te brengen. Omdat in 2010 al het nodige onderhanden genomen is, zijn daar geen grote verrassingen te verwachten.

Stefan Willems

De Bergzicht te Gassel

Er zijn geen bijzonderheden te melden op deze molen.

De Reus te Gennep

Geen bijzonderheden te melden.

De Gerarda te Heijen

Bij de Gerarda zijn sinds enige tijd twee Duitse leerlingen in opleiding, Olivier en Caroline. Harry is gevraagd om instructeur te worden, en we hebben op de jaarvergadering van de Limburgse afdeling een professioneel weerstation gekregen voor op de opleidingsmolen. We zoeken nog een goede plaats voor de windsterkte- en richtingsmeter en voor de regenmeter, wat op een rietgedekte kap nog niet meevalt! Sabine is na haar ongeval weer redelijk hersteld, en mag weer autorijden. Ze heeft nog steeds krukken nodig om te lopen.

Vanwege het koude weer liep de verkoop van roggebrood goed, en hebben we veel kunnen malen.

Frans Rademakers

De Lindense molen te Katwijk

Over de wintermaanden december tot half maart is niet veel te vermelden. We zijn haast ongeschonden de winter door gekomen. Door de harde wind in december is er ± ½ m^3 riet aan de westkant van de molenromp weggewaaid. We hebben dit zelf kunnen herstellen met riet dat we op voorraad in de molen hebben liggen.

Peter Simons

De Maasmolen te Nederasselt

In januari is er een bijeenkomst geweest met de molenaars van de drie molens te Heumen, molenmaker P. Coppes en de gemeenteambtenaar. Er is besproken wat er in 2012 aan onderhoud en reparatie aan de molens moet plaatsvinden. Voor de Maasmolen betekent dit dat het dak een hoge prioriteit behoeft in verband met lekkage op drie punten. Het dakhout en de sierlijsten, inclusief de luikap, zijn verrot en aan vervanging toe. Ook de trap wordt onder handen genomen: er worden drie treden vervangen en de gehele trap wordt geschilderd. Deze winter is ons opgevallen dat alle kruipalen dieper dan een 1/2 meter onder het maaiveld, door schimmel helemaal vergaan zijn. De keuze is gemaakt om hier betonnen palen voor terug te plaatsen. Peter Coppes heeft offertes opgemaakt en zodra het weer het toelaat start hij de werkzaamheden op de molens. Verder gaat het goed met onze leerling Jessica, die wisselend op de Lindense en de Maasmolen haar opleiding volgt. Het voorjaar is in aantocht en we kijken uit naar mooi weer en goede maalwind.

Rob Snel

De Vooruitgang te Oeffelt

In Oeffelt zijn in opleiding: Jan Kuijpers (Ravenstein), Petro Boon (Boxmeer), Caroline Schaeffer (Kleve), Harm van Es (Boxmeer), Pieter Aarts (Boxmeer), Jessica Sneek (Cuijk).
Petro Boon, Harm van Es en Caroline Schaeffer zullen deelnemen aan de toelatingsexamens voorjaar 2012.

De plannen voor de bouw van een wc op de molen op basis van een leerervaringsplek via het ROC zijn gestuit. Er waren geen leerlingen, dus dit betekent een tegenvaller. Het bestuur van de stichting Molens van de gemeente Boxmeer ontwikkelt nieuwe plannen. De aanwezigheid van een wc op de molen in Oeffelt heeft prioriteit. We hebben nog steeds hoop.

Voor het boerengemaal is er al veel werk verzet door Rob Snel, Robert Hoffman, Harm van Es, Theo van Bergen, Jos van der Heyden, Jan Selten en vele anderen. Het ondergedeelte is opgezet, maar de molen is nog niet klaar. De streefdatum is medio 2013.

De steen van het windgedreven koppel is gelicht. Deze zal handmatig gebild worden door John Houben en leerlingen. De stichting Molens van de gemeente Boxmeer heeft ons aangegeven dat wij de molen niet mogen voordragen voor het maatschappelijk fonds van de RABO, voor de verwerving van financiële middelen. Dit in verband met door het bestuur gestelde prioriteiten.

Naast instructiemolen is Oeffelt ook archiefmolen geworden. De Molenvrienden hebben een afsluitbare kast geïnstalleerd waarin de vereniging haar archief

onderbrengt.
Het 100-jarig jubileum van de Vooruitgang in Oeffelt gaan we vieren in augustus 2013.

John Houben

De watermolen te Oploo

Vanaf het examen in oktober 2011 heeft de molen niet meer gedraaid. Dit vanwege het slechte voegwerk in de waterloop. We zijn bang voor uitspoeling met alle gevolgen van dien. In het "droge" seizoen zal dit muurwerk aangepakt worden. Tevens zal dan het rad geconserveerd worden.

Door de strenge vorst kon er volop geschaatst worden op de molenkolk.
De Molenbeek vóór de watermolen zal worden heringericht volgens het plan van Waterschap Aa en Maas. Het zal er dan natuurlijker uitzien met meer mogelijkheden voor plant en dier.

"Tôntjesdag" bij de watermolen is dit jaar vervroegd en zal nu gehouden worden op zondag 1 juli. Het thema dit jaar is... water. Dus daar kunnen we mee vooruit.
Het programma zal iets soberder zijn dan voorgaande jaren, omdat er in de laatste edities niet echt een goed financieel resultaat werd behaald. Het accent zal nu meer liggen op de zeer aantrekkelijke wandel- en fietstocht.

Jan van Riet

De Korenbloem te Oploo

Achter de schermen wordt druk gewerkt aan onze wens om nieuwe "Pot-roeden" gerealiseerd te krijgen. We zijn al een heel eind. Mede met behulp van de donatie uit het fonds van de Rabobank wordt onderzoek gedaan naar de juiste maatvoering en fabricage. Ook worden werktekeningen en een bestek gemaakt.
Ondanks de vrieskou heeft de molen iedere week zijn werk gedaan. Er moet een voorraadje speltvoer aangelegd worden voor de deelnemers van de jaarvergadering van schapenhouders die in mei in Oploo vergaderen.

Sinds enige tijd wordt ook onze eigen speltbloem op de molen gemaakt met behulp van een trommelzeefmachine.
Het plafond boven het winkeltje is verwijderd omdat de platen begonnen door te hangen. Even wennen, maar het ziet er niet onaardig uit.

Jan van Riet

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Inmiddels hebben we het nieuwe jaar weer ingeluid en de kerstster verwijderd en die weer opgeslagen als feestverlichting in de invaart.
We hebben onze jaarlijkse rapportage over het reilen en zeilen van de molen weer bij de Stichting Molens gemeente Boxmeer ingediend. Wat getallen voor de statistiek: de molen was 76 dagen opengesteld en maakte 240 draaiuren met 330 manuren. Er kwamen 658 bezoekers. In totaal werd er 650 kg graan gemalen en maakte de molen 48 600 omwentelingen.
Begin januari kregen we bezoek van de monumentenwacht die, voor februari, een inspectierapport voor de gemeente moesten uitbrengen om in aanmerking te komen voor extra rijkssubsidie.

Op carnavalszondag heeft Paul tijdens de optocht de molen opengesteld maar de deuren dicht gehouden vanwege de koude wind (4 Bft). Toch nog 30 bezoekers genoteerd.
Weer een groep dames van de KBO op bezoek gehad en de gebruikelijke communieklasjes uit Rijkevoort en Landhorst.
Inmiddels hebben we bericht van de gemeente ontvangen dat ze dit voorjaar met de reparatie van het stucwerk en het andere onderhoud zullen gaan beginnen. Onze verwachtingen zijn hooggespannen!

Rond de molen is het momenteel een puinhoop. Essent is het schakelmateriaal van de hoogspanningstransformator aan het vernieuwen. Daarvoor hebben ze een noodtrafo geplaatst. De bestrating is opgebroken en de kabelsleuf ligt open. Maar ze houden alles wel binnen de afzetting die de gemeente heeft aangebracht uit veiligheidsoverweging (tekst: "Let op vallend gesteente"). Wellicht dragen de medewerkers van Essent veiligheidshelmen?
Maar de rommel rond de molen wordt binnenkort nog erger. Maar dit heeft tot doel de boel te verfraaien. De buurman, ons lid Jos Vesters en sponsor (VIFT), heeft van de familie Vos de grond rond de molen gekocht. Zijn echtgenote en zoon willen in het molenhuis een brasserie gaan beginnen met een terras rond de molen. In bijgaand artikeltje wordt e.e.a. toegelicht.

Mari Goossens

De Heimolen te Sint-Hubert

Sinds de vorige Molenvriend is er weinig op de Heimolen gebeurd. De molen heeft amper gedraaid i.v.m. ziekte en het koude winterweer.

De Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide

Met carnaval stond de molen van Ven-Zelderheide speciaal in de belangstelling. Ludger Pauls had de molen van de prinsenreceptie op 12 februari tot en met Aswoensdag (22 februari) met vlaggen en vaandels van carnavalsvereniging De Waldkrekels versierd. Prins Marcel d'n Urste woont in de buurt en is naast de molen opgegroeid, hij is een zoon van de vroegere bakker Schouten.
De prins bezocht de molen met zijn hele gevolg om een fotoreportage te maken (zie achterkant van dit blad). Al met al was het een geweldig carnavalsfeest. Hoe kleiner het dorp, hoe mooier het feest!

"Daar bij die molen ..."

Een historisch stukje Rijkevoort, de karakteristieke molen en het molenhuis (beide rijksmonument), verdient een mooie passende omgeving.
Een paar maanden geleden zijn wij de nieuwe eigenaar van o.a. het terrein voor de molen. Vanwege de opening dit jaar van Brasserie 't Molenhuys, zal de molen in een passender omgeving komen te staan, door de inrichting van een fraai terras.
Een mooie aanplant van leilindes, dakplatanen, beukenhagen, oud gebakken klinkers en grint. Een plek waar het heerlijk toeven is in de zon, onder het genot van een kopje geurige koffie of thee met gebak (uitgebreide koffie- en theekaart), een fris glas bier of een mooi glas wijn (zorgvuldig samengestelde wijnkaart met meer dan 40 betaalbare wijnen). Tevens kunnen gasten genieten van een lunch, mooie salades, heerlijke broodjes, soepen en andere gerechten. Last but not least, Brasserie 't Molenhuys gaat een ruim assortiment echt ambachtelijk ijs aanbieden.

Voor de molenaars en bezoekers van de molen zal deze verandering veel voordelen met zich meebrengen. Doordat Brasserie 't Molenhuys op de benedenverdieping van het molenhuis gevestigd gaat worden, zullen bezoekers naast een bezoek aan de molen ook iets kunnen drinken en/of eten in het molenhuis of het terras, waardoor een molenbezoek veel meer een totaalbeleving gaat worden.

19 maart gaan de werkzaamheden aan het terras beginnen. Eerst zal de schuin omhoog lopende bestrating en het onderliggende puin verwijderd worden en het nivo weer teruggebracht worden tot wat het oorspronkelijk was. Leon van Duijnhoven, Bernie Verheijen en het team van DECO Tuinen zullen vervolgens het geheel aanplanten en bestraten.

Yolande Vesters

Evenementenkalender

6-5-2012	2de Landerdse molendag te Zeeland, contactpersoon Cees van Dongen
12-5-2012	Nationale molen- en gemalendag
en/of 13-5-2012	
28-5-2012	19e Duitse molendag op Tweede Pinksterdag
10-6-2012	Excursie Mühlenkreis Minden (Westfalen, Duitsland) door "Maasland" Mogelijkheden voor een zeer interessant én afwisselend programma waaronder natuurlijk de schipmolen in Minden. Vertrek ±6.00u; thuiskomst rond de klok van 21.00u! Aanmelden via Robert Hoffman (rrhoffman@kpnplanet.nl)
23-6-2012	Gezamenlijk etentje te Rijkevoort, contactpersoon Mari Goossens en Paul Verheijen
1-9-2012	Excursie naar torenmolen te Zeddam, contactpersoon Peter Pouwels en Paul Verheijen
8-9-2012	Open monumentendag
en/of 9-9-2012	
6-10-2011	Brabants-Vlaamse molendag in Land van Cuijk, contactpersoon Harm van Es
7-10-2011	Limburgse molendag

Professioneel
Persoonlijk
Prestatiegericht

bol

Aangesloten bij
Kreston International Ltd.
en The Leading Edge Alliance

Bol Accountants Boxmeer
Spoorstraat 73, 5831 CK Boxmeer
T: (0485) 56 12 00, F: (0485) 56 12 05
E: info@bolaccountants.nl, I: www.bolaccountants.nl
Ook hebben wij vestigingen in: Schijndel, Nijmegen en Venray.

persoonlijk professioneel prestatiegericht

BEIJK
molenmakers
boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ
HANS TITULAER
voorheen
HEINRICH VAN HEES
Voor de beste kunstmaalstenen als ook blauwe basaltlavamaalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (doorsnede: 10, 15 of 20 cm.)
en huishoudmolens.
Zeer snel en vakkundig scherpen van uw molenstenen en
maaltechnische adviezen.
www.molenstenen.nl
Werkplaats: Rijksweg 146 6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024-696 36 54 / Fax: 024-696 36 57
GSM: 0653667686 / E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Powered by HAVENS Since 1845
Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl
HAVENS Voede
Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl